

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS HAJDUMEGYEI FÜGGETLENSÉGI PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Előfizetési árak:		Videkre küldve:	
Helyben.	—fill.	Helyben.	—fill.
Egy évre . . . 10 kor.	—fill.	Egy évre . . . 16 kor.	—fill.
Fél évre . . . 5 .	—fill.	Fél évre . . . 8 .	—fill.
Negyed évre . . . 2 .	50 .	Negyed évre . . . 4 .	—fill.
Egy óra	—fill.	Egy óra	1 . 70 .
Egyeszsám ára 4 fillér.			

Főszerkesztő: **BENEDEK IÁNOS.**

Felelős szerkesztő: **Ifj. MÓRICZ PÁL.**

Kiadók: **HOFFMANN és KRONOVITZ.**

Hirdetési díjak:

Hat hasabos petit sor 10 fillér. Nagyobb terjedelmű és többször megjelenő hirdetések jutányosan. — Apró hirdetés minden sor 4 fillér.

Szorul a kapeza.

II.

A kormány hivatalos ujságát az Athenaeum nyomja, de a mi adófiléinkben. Az a névalírás nélküli bitang írás is az Athenaeum nyomházából került ki, melyben a lepkeszárnyu, de nádalyfejű kormány valamely álorczás bérvitéze a magyar nemzetre merész hivatkozni, hogy mutasson teljes bizodalmat a Széll kormány és többsége iránt; mertez a kormány a nemzet szabadságát védi. Ez a kormány az abraktarisznyás többségével együtt hónapok óta akar jobbnál-jobb törvényeket szerkeszteni. Ez a kormány a többségével együtt akkor is a nemzeti akaratot képviseli, midőn pénzádót, véradót akar emelni és ajánlani az ország külső (!) védelméhez. Mert a nemzet akarata nem is lehet más, mint a mit a kormány és többsége akar; hisz a kormány és többsége csak a törvényt akarják betartani. A törvény pedig a nemzet akaratán alapul. Mit tehet a szegény kormány arról, ha e törvények az adóés a véradó emelésével az osztrák hatalmi áliásnak kedveznek és a magyart pedig kifosztják. Hozzá szokhatott volna ehhez a magyar, hisz lám a birka türi, ha nyirják. Miért nem türi tehát a magyar is a nyirást? A mikor — „a törvény szabja meg, milyen viszonyban legyen Magyarország Auszriához; törvény írja elő, milyen és mennyi adót fizessen minden polgár, mire mennyit költson a kormány; törvény határozza meg, mennyi véradóval járuljon a nemzet az ország külső védelméhez, hinti a maszlagot a bitang írás névtelen, rejtőzködő írója, ki, noha osztrák lakáj ruhában, osztrák szolga és érdeklánczot csörget is a kormány a többségével együtt, elég vakmerő, elég átalkodott írásban adni ki, hogy „a kormány és a többség akarata érvényesülvén, a nemzet a maga alkotta törvények uralma alatt áll és ezt akarván létrehozni, a kormány a szabadság állapotát létesíti.“

Midőn pedig a bitang írás névtelen bünszerzőinek ezt a maszlagát bevetted jó magyar, ekkor az Athenaeum szégyenkező betűit tovább olvasván, vedd tudomásul azt is, hogy a kormánypárti brávoferditések és orgyiloktogások szerint a kisebbség, a hazafias

magyar ellenzék, a kurucz tábor nem mást akar, minthogy:

„ne legyen törvény, a tisztviselő ne kapjon az államtól fizetést. A katoná ne kapjon zsoldot és ellátást. A bíró ne üljön törvényt. A rendőr ne védje a polgárok személyét és vagyonát. A szegény ember ne kapjon munkát, mert a pénznek nincs értéke. Ne legyen hitel, mert ha nincs bíró, senki sem hitelez. A tolvajt ne csukhassák be, a gyilkost ne büntessék meg. Szabad préda legyen minden java az országnak, az erősebbik hatalmának legyen kiszolgáltatva a gyöngébbik.“ — Szóval, hogy a kik a magyar nemzet jussát, vagyonát, becsületét védik, azok forradalmat akarnak!! Azok lázadók a fent elsorolt halálos bűnökbe nyakig merülve. Azért tehát nemzet: légy bíró! Itélj, kinek van igaza!

*

A nemzet már rég ítelt fölöttetek Judások! Csakhogy ti a nemzet itéletét is meghamisítjátok, a nemzet meggyőződését is megfertőztetik. A magyarság utálattal és undorral fordul tőletek el, midőn látja, hogy ti az osztrák kegyért, szolgarongyért, kutyakonczért áruba bocsátok mindent és midőn pedig a megérdemelt hurok tekergődzik nyakatok köré, ekkor ti, a Judás jutalmakkal zsebetekben, mégis az elárult és elárult magyar nemzethez mertek arczátlanul folyamodni!! A nemzet ösmer már titeket jó császármadarak. A nemzetet már elég nagy és terhes idők óta nyirtatok, kezeltétek buta, türelmes birkafalkákként. És a nemzet szavát, a nemzet meggyőződését tolmácsolja odafönt az általatok forradalmárnak, lázadónak bélyegzett kisebbség! Vigyázzatok, nehogy e szó teljesedjék! A minden reménységétől, vagyonától, jussától fosztott, nemzeti érzéseiben gyalázott, katona fiaiban rugdosott koldus nemzetnek, a keserű magyar nemzetnek még megváltásként tűnik fel egy forradalom vérvörösrühás réme is.

Hagyjátok tehát aludni ezt a rémet. Ördögöt ne fessetek a falra és ne rágalmazzatok, ne mocskoljátok az országházi ellenzék küzdését, mely a ti rongy, czéda megalkuvásotokkal, szolgálai árulkodásotokkal és Bécsnek hizelgő prédálásotokkal szemben a nemzet igazi érzését, vágyait és törekvéseit fejezi ki.

Hiába kicsinylitek, hiába gyanúsítjátok és rágalmazzatok tehát névtelen bitangírásokban ezt a harcztot, a ti sorsotok pecsétje már ütve van. És az örvény szélén szorul annak a kormánynak a kapczája, a mely olyan fegyverekre vetemedik, mint az Athenaeum nyomdájából kikerült és országos maszlagként szétszórt, névtelenül izgató felhívás a magyar nemzethez, melyből pelenka nagy és szennyes darabokat nem átkodtak még a hajduságra is küldözni.

Szorul a kapeza . . .

Ifjabb Móricz Pál.

Ötven millió.*)

Ötven millió óriási összeg egy magán-gazdaság keretében. De nagy összeg az államgazdaság keretében is. Olyan nagy összeg, hogy méltó elismerést, nagy dicséretet érdemel az az államférfiu, a ki előrelátó bölcsességével, pénzügyi tapintatával azt megtakarítani, az állam háztartása részére megnyerni bírja, míg ellenben elítélést, karhooztatást, bizalmatlanságot érdemel az az állami financier, a ki pénzügyi politikája rövidlátásával, elsieltett kapkodással ilyen összeget elveszít, elpocsékol az állam terhére, a melynek pénzügyeit kezeli.

Nos, erre az elítélésre, erre a karhooztatásra, erre a bizalmatlansági szavazatra teljes mértékben rászolgált Lukács László pénzügyminiszter, a ki a magyar 4 $\frac{1}{2}$ %-os állampapiroknak a múlt évben elsieltett konverziójával a magyar államot kerek 50 millió koronával károsította meg.

Ezt a nagyhorderejű állásunkat játszi könnyedséggel lehet bebizonyítani. A múlt évben eszközölt nagy konverzió alkalmával a konvertált, illetve ujonnan kibocsájtott 1090 millió K 4% os járadékkötvényért a magyar állam a konzorciumtól 95 $\frac{1}{8}$ %-ot kapott. Ma a 4%-os koronajáradék parin áll, az osztrák pénzügyminiszter a 4 $\frac{2}{10}$ -os közös járadékot automaticé, tehát parin 4%-ra konvertálja és pillanatig sem szenvedhet kétséget, hogy ma Magyarország éppen ily könnyen, minden árfolyamvesztés nélkül konvertálhatná 4 $\frac{1}{2}$ %-os adósságait, ha csak egy rövid esztendeig várt volna a konverzióval. Ez a 4 $\frac{1}{8}$ % különbözet 1090 millió után kerek 50 millió koronát teszen: ennyibe került nekünk a Lukács tavalyi fináncművelete, ennyibe került ennek a koldus államnak az az elsieltett konverzió.

És vajjon fel lehet-e menteni Lukácsot a teljes politikai felelősség alól abban az irányban, hogy mint diligens pater fami-

*) A dr. Éber Antal által kitünően szerkesztett „Magyar Közgazdaság“ című lapból vesszük át ezen minden magyar ember által megfigyelendő cikket; mert az tűnik ki belőle, hogy a jeles pénzügyminiszterünknek ötven millióig ismét sikerült megrövidíteni az árva Magyarországot.

lias jóhiszeműen sietett így a nagy műveléssel? Nem lehet fölmenteni. Nemcsak neki, mint a kincstar első lordjának, kellett, kötelessége volt tudnia, hogy ez elhamarkodott, káros lépés, de mi, a kik nem rendelkezünk a pénzpiacz hangulatát jellemző adatok fölött úgy, mint a pénzügyi kormány, lapunk mult évi február 16-iki számában „Elsietett konverzió” czim alatt vezérczikteztünk a konverzió tervéről és ebben a cikkünkben előre mondtuk, beigazoltuk, hogy a nagy művellet elhamarkodott és hogy az elhamarkodás hazánkban sok számos milliójába fog kerülni. Kifejtettük, hogy az a mult évi konverzió csak akkor lenne előnyös a magyar államra, ha 13 év alatt sem éri el a koronajáradék a pari-arfolyamot, mert épen 13 év kell ahhoz, hogy a kamatmegtakarításból a szenvedett arfolyamvesztés kiegyenlítését nyerjen.

Fejtegetéseink alapján pedig fölvetettük a kérdést: „Van-e értelme annak, hogy egy oly időpontban, a mikor két hónap alatt 3%-al emelkedett a koronajáradékunk arfolyama, olyan üzletet kössünk, a mely csak akkor nem jár veszteséggel, ha 13 év alatt nem fog újabb 3%-kal emelkedni?” Nos, az elmúlt esztendő megadta a választ, hogy a konverzió tenyleg el volt sietve, hogy ez az elsietés ennek a szegény országnak kerek 50 milliójába került.

Ha olyan országban élünk, a hol valóságos parlamentarizmus van, a hol életképes parlamenti többség ügyel a haza gazdasági és pénzügyi érdekeire, akkor ez a fináncpolitikai baklövés elegendő lenne ahhoz, hogy Lukács pénzügyminiszternek esu os bukást biztosítson. És a bukás annál csufosabb lenne, mert az elmúlt esztendő meggyőzött arról is, miért kellett ezt a konverziót úgy elsietni.

Megvilágítja ennek a lapsusnak indító-okait, valóságos rugóit az 1903. évi költségvetés. Ez a költségvetés minden bevételi forrás tulfeszítése és a konverzió által elért kamatnyereség beállítására daczára alig leplezi a deficitet. A beállított nagy katonai tulkiadások, a civilizista tervbe vett fötemelése fedezésére mulhatlanul szükség volt a hat millió kamatmegtakarítás kimutatására. Ezért siette el Lukács a konverziót.

Alapot kellett teremtenie, hogy a nyit deficit elkerülésével legyenek a fokozott katonai és udvartartási költségek fedezhetőek. Es hogy ezt a czélt elérje, hogy a bécsi molochnak kelljen egy evvel később áldoznia, ezért elhamarkodta, elkapkodta ezt az óriási pénzügyi művelletet, ezért okozott 50 millió veszteséget ennek a szegény, ennek a koldus magyar államnak.

Minden parlamentileg kormányzott országban ez az ötven millió lenne az a kő, a melyen a pénzügyminiszter csufos bukást szenvedne. Nem az előrelátás hiányzott nála, nem jóhiszeműleg tévedett, hanem szándékos mala fides-szel okozott 50 millió veszteséget a hazának csak azért, hogy Bécsset ne kelljen egy esztendeig megvártnia. Ujabb bizonyosága annak, mily óriási összegekbe kerül nekünk az Ausztriával való közösség, mily rengeteg összeget nyel el ez a szerencsétlen állami kapcsolatunk.

Vajjon számon kéri-e ez a mi parlamentünk ezt az 50 milliót Lukács Lászlótól?

A szemlaki községi bíró, meg a beste Zahn Creme.

(Nagyszebeni levél.)

Ha az ember egy kicsit távol él a déli bábos rónától, akkor másképp lát egyes dolgokat. Abból indulva ki, nem ócsárolni aka-

rom a „Debreczen” 29. és 30. számában idevonatkozólag említettéket, hanem csak el akarok ezekhez kapcsolva egyet-mást mondani:

Mindenesetre szégyelnünk lehet, hogy Debreczenben magyartalan magyar kiírások vannak, de ne vegyük ezt nagyra, hiszen nyelvtani tekintetben a törvényeink sem nagyon állanak ki a bírálatot, holott ezek fontosabbak, mint egy kapura függesztett kiírás; a miniszteri rendeleteket nem is említem, mert azok némelyike úgy meg van csinálva, hogy csakugyan jól elérte a czélját a szerkesztője, ha mast nem akart, mint azt, hogy ne értsék meg. Nézzünk el egy kicsit a kis magyar Alföldre: a Csallóközbe. Itt az apa kacsá fertályt eszik, a gyermek kajdász és kér egy kicsikát, mert szereti igen, kenyérkével. Megborzad az ember, ha ember, ha ezeket hallja magyarul beszélni és még hozzá a csalló-közi úgy tartja, hogy az ő ősei jöttek be Árpáddal, nem az alföldiek! . . . Szegények!

Ha a községi bíró németül írja alá a nevét Szemlakon a községi bizonyítványra, ezen valóban nincs úgy, mit megakadni, mint azon, hogy Debreczenben német hirdetés, rossz magyar kiírás van és rossz magyarsággal szerkesztett törvényeket alkot a magyar országgyűlés. A községi bírák rendszerint nem értenek a politikához és csak azért nem írjak magyarul alá a nevüket, mert magyarul nem tudnak. Ha magyarul írják abban nem volna köszönet. P. l. egy oláh községi kézbesítő így írta a vétívrre: „meg mogezazta.” Ha így ír valaki magyarul, jobb, ha oláhul, vagy németül ír. Ne üzzünk gunyt a nyelvünkön, ne követeljük, hogy így írjanak magyarul. Az már más ha valaki tud magyarul írni, de nem akar.

Továbbá: A jó hazafiság nem attól függ egyedül, hogy tud-e valaki magyarul vagy sem. Hogy el ne kessem vele, kijelentem azonban mindjárt, miszerint én is arra törekszem, hogy a más ajku polgártársaink megtanulják a magyar nyelvet, mert jobban esik a más anyanyelvüektől magyar szót hallanom, mint mast. Az előbb mondott állításom igazolására hivatkozom egy nagy disznódi tanitora és nejeire.

Egyik se tud magyarul egy szót se, de oly barátságosak, oly vendégszeretők, hogy a legkevesebb német a tudományal is oly jól érzi az ember magát náluk, mintha csak legatus volna. Aztán itt Nagyszebenben is van uri asszony — talán több is — a ki egy árva kukkot se tud magyarul és mégis nem nyugodott bele, hogy az új évi malacz pecsenyéből csak egyszer akarok venni, minden ellenkezésem daczára annyit tett a tanyeromra, hogy komolyan aggódtam egészegem jövőjén. Ugy képzeltem magamat, mintha legatus volnék valamelyik alföldi faluban.

Ennek az uriaszonynak a ferje dr. Czeglédi Mihály most megyei ügyész, borotválta régen mikor még ügyvédjelöltek voltak, de oly nagy tudással, hogy a paciens nem kért többet belőle.

Mindezeket csak arra hoztam fel, hogy a ki magyarul nem tud írni vagy beszélni, az még nem okvetlenül ellenség.

Ilyen szemmel nézi az állapotot az, a ki itt él a nemzetiségek között.

Liszka tanárom mondotta volt, hogy nekünk magyaroknak az a legnagyobb bajunk, hogy nem ismerjük a nemzetiségeinket. En is az állítom. Ő a multa értette, én a jelenre is értem. Nagyon sokat írnak a nemzetiségekről, a kik nem ismerik őket közelebbről. Ezekre elmondhatjuk bátran: „ments meg uram a barátainktól, az ellenségünkkel majd elbánunk magunk is.” Ezek semmit sem használnak, de annál többet ártanak. Unos-untig azt hangoztatják a la-

pok, hogy a magyar közönség külföldi fürdőbe jár, de ki volt még a ki magyar fürdőbe ment azzal az elhatározással, hogy a fürdő közelében lakó idegen nyelvű nemzetiséget megismerje? Megelégszünk azzal, ha annyira ismerjük, hogy a sáros megyei tótot messziről meg tudjuk különböztetni a de recskei embertől.

Melyik alföldi tanár volt például, a ki Segesvárra és nem Rómába vezette diákcsapatát, hogy ott a halyszinen elmagyarázza növendékeinek a csata történetét, a hadallást és megmutogassa a sírokat, hol a névtelen hősök csontjai porlanak? Ki volt, ki Erdélyben körutazást tett növendékeivel és elmagyarázta a hely színén Erdély történetét, minden helynek, minden „nemzet”-nek történeti multját, a kultura terén elérfokát s kitzúta a magyarság czélját, ismert tette a czél eszközét?

Wlassics csinálhat új-meg új tantervet, teheti középpontjává a történetet, nem ér, ez semmit, ha a multat; a történetet, a jelent: nemzetiségeinket a helyszínén nem ismertük meg és ki nem tűztük magunk elé a magyarság czélját és nem foglalkoztunk ennek eszközeivel, hanem e helyett Karisbadba járunk és nemzetiségeinkre messziről puffogatunk, mint a modern háboruban az ellenségre.

Nézzünk szemébe nemzetiségeinknek! Ismerjük meg őket szemtől szembe! Azt nem bánják ők sem. — Így sokfelreértésnek vehetjük elejét. — Ha látják hogy nem kicsinyeskedünk és ismerjük őket s ott támadjuk, a hol megérdemlik és akkor, a mikor helyén való akkor meghajolnak előttünk. A méltatlanul szenvedett kicsi sertes nehezebben gyógyuló sebet ejt, mint a megérdemelt erős ütés.

Törvényjavaslat a tisztviselőkről.

(Budapesti levél.)

A magyar államnak egész hadsereget tevő tisztviselői, altisztai és szolgálai karára végre felvirradt az örömnapp: Lukács László pénzügyminiszter benyújtotta ma a képviselőházban a tisztviselők fizetésrendezeséről szóló törvényjavaslatot.

Magáról a javaslat részleteiről e perczben korai volna kritikailag nyilatkozni. Anynyit azonban már ma mondhatunk, hogy vermes reményeket nem váltott be, de a mérsékelt igényeket kielégíti.

A törvényjavaslat ötvenkilenc szakaszban gondoskodik az állam szűkebb nagy családjáról. Kiemelendő az az elve, hogy az állami alkalmazottakon nemesak a pusztá fizetésemeléssel segít, hanem a biztosított előbbrejutással is, amivel lehetővé van téve a tisztviselőnek, hogy bizonyos szolgálati évek eleltével a hierarkia magasabb állásába is eljusson. Ezzel régi kívánsága teljesül a tisztviselőknél s ezután bizonyos mulasztások, büntetések, stb. eseteit kivéve, a magasabb rangosztályba jutás elől senki nem preterálható. Maguk az egyes állások megmaradnak továbbra is tizenegy fizetési osztályban, de van néhány olyan állás, a mely jövőben alacsonyabb állásba fog tartozni, mint aminőbe eddig tartozott. Érvényre jutott továbbá az az elv is, hogy a fizetési osztályba kinevezés után jut a tisztviselő, még pedig mindannyiszor a legalacsonyabb osztályba, amivel megszűnik az a joga a minisztertanácsnak, hogy valakit egyszerűre magasabb fizetési osztályba protezsáljon. A lakáspénzek a tisztviselőknél nagyban és egészben nem változtak. Csak a III. és IV. fizetési osztályokba tartozó

állásokra nézve foglal magában a javaslat lakbér szabályozást és emelést. Általános a lakbéremelés továbbá az összes altiszti és szolgaszemélyzetnél. A fizetések terén a III. fizetési osztálytól kezdve lefelé minden fizetési osztályba tartozó tisztviselői, altiszti és hivatalszolgái állásra nézve a javaslat javítást tartalmaz, amely fokozatosan növekszik, tehát sajnós, legkisebb a legalsóbb osztályban. Javult a különböző állásokban alkalmazott női tisztviselő személyzet helyzete, az altiszteké, szolgáké, erdőőröké és rendőröké is.

A rendezés az egész vonalon egyszerre, tehát nem átmenetileg fog történni, ami előrelátható volt ugyan, de ami nélkül illuzóriussá volna a javaslat értéke.

A mai szükségletre képest a javaslat 17,845,693 korona évi többszükségletet okoz az államkincstárnak, amiből azonban levonandók a természetbeli járandóságok értéke és a megtakarított pótlékok. A pótlékok ugyanis, mint földiletmények, fajandóságok és terményváltások teljesen, a személyi és működési pótlékok pedig részben megszűnnek. A szerzett jogok érdekében azonban, különösen az ezáltal legkivált sujtott XI. fizetési fokozatba tartozók, rendkívüli segítségben fognak részesülni.

Ami már most a javaslat intézkedő részét, az két fejezetben talál elhelyezést. Az első a fizetési osztályokba tartozó állásokat és az ezekkel összekötött lakbéréket állapítja meg, a második az állami tanító személyzet illetményeit szabályozza.

Az előbbieket, mint azt már jeleztük, IX - I. terjedő fizetési osztályokba soroztatnak 1400 korona alapfizetéssel, amely a III-ik fizetési osztályban 16,000 koronára növekedik, ezontul minden maradt a régiben. A gyakornokokra nézve szintén változatlanul fennállanak az utolsó fizetésrendezés határozmányai, amik tudvalevően 1894-ből valók. E szerint tehát az államtitkárok, a közigazgatási bíróság másodelnöke, a Kuria másodelnöke és a fiemei kormányzó 16,000 korona fizetést fognak kapni, továbbá 1500 koronával több lakbért.

A közigazgatási bíróság és a Kuria tanácselnökei, a szabadalmi tanács elnöke, a koronaügyész, a budapesti és a vidéki Itéltáblák elnökei 14,000 korona fizetést fognak kapni, végül megfelelő az emelkedés a fizetési osztályokban, a melyek az ötödik kivételével, amely megmaradt kétfokozatunak, továbbra is három fokozatunak lesznek.

Egészen másképen történt a tanító személyzet beosztása. Mindenekelőtt a tanítókat a javaslat elismeri állami tisztviselőnek, ami ezuttal először történik és soha vitás kérdést fog eldönteni. Azután kilenc csoportba sorozza a tanító-személyzetet és külön-külön dotálja az egyes csoportokat. — Tehát itt nem állás, hanem a csoportba való tartozás dönti el a fizetésrendezés mértékét és ugyancsak magukban a csoportokban történik gondoskodás az előmenetelről is. Szóval: a tanító-személyzet paróllal, csoportok szerint halad előre.

Miután az egyetemi tanárok ki vannak véve a csoportokból, az elsőbe osztották a jngakadémiákat és hasonló intézeteket, a kilencedikbe az óvónőket. Az állami tanítókról mostohán gondoskodtak. Az alapfizetés ugyan 1400 korona, de mindenki a segédtanítóságon fogja kezdeni, 1000 koroná-

val és csak öt év múlva éri el a rendes tanítói fizetést, az 1400 koronás minimumot amivel részben kijátszották őket.

A szedők.

(A rendőrfőkapitány ur szives figyelmébe.)

Nem Guttenberg derék czéhbeli munkásairól akarok szólni, a kiket mindenki nagyrabecsül, mivel hogy ha közvetve is, terjesztik a tudományt és a műveltséget. — Masféle „szedőket” vettem tollhegyre, a kik sok galibát okoznak a szegény és nem szegény háziasszonyoknak közvetlenül, és a családfentartó polgároknak közvetve.

Ugyanazert bátor vagyok eme „szedők”-nek titulált gentlemanokat az igen tisztelt és mindenkor erélyesnek meg igazságosnak bizonyult rendőrfőkapitányunknak szives figyelmébe ajánlani.

Értem pedig „szedők” alatt ama hynabeli vásárlókat, akik reggelenként ellepik a piacot, különösen a baromfipiacot, és egy rövidke óra alatt letarolják azt úgy, a hogy a legügyesebb kaszás a legélesebb kaszával sem tudná jobban letarolni. Ezek a „szedők” Bécs, Berlin, Paris és a jó Isten a megmondhatója, hogy még mely városok számára vásárolják össze a libákat, kacskákat, kappanokat, pulykákat, tojásokat stb. és a mikorára a gazdasszony, a háziasszony kiballag a piacra „maradt ott kettő-három nyomorult . . .” a hogy a bakanóta mondja és a szegény asszonyok folytathatják a nótát, hogy: „rátok asszonyok meg az ég is beborult”, mivelhogy elsötétedik a szegény asszony előtt az egész Pircsisor, Miklós-utca meg Hatvan-utca piacának a környeke, a mikor a nyelves kofaasszonyom meg a faraóbeli teheneknél is soványabb gágogó jöszágerért elker 12 mondd: tizenkét koronát és egy hapogó szárnyasért 6-8 koronát, Pulykara ne is áhitozzék valamilyes ket-háromezer koronás hivatalnok, mert menten rafognak, hogy ő Kecskeméthy. Szóval: baj van, még pedig nagy baj, a melyen a rendőrfőkapitányságnak segíteni kell.

Jól tudjuk mi, hogy az ipart és kereskedelmet korlátozni nem lehet, nem szabad, de viszont azt is tudjuk, hogy a város hatóságának első sorban szem előtt kell tartani saját fogyasztóinak érdeket. Az a szedő várja be az időt, míg a város nemes asszonyai nem fedezték saját szükségletüket, és csak aztán fogjanak a tarlózashoz és nem a letaroláshoz.

Hiszen a debreczeni piac már ma sokkal dragább a pestinél! Hisz arra még a legvénebb civis sem emlékezhetik, hogy egy ludert 12 kt. mertek volna kérni, avagy egy pulykáért 12-15 kt! Hová fog az vezetni, ha a rendőrség nem vet gátat ennek a garázda eljárásnak!

Az ember ilyenkor visszakívánja a rég mult időt. Mikor még a nemes magistrátus megállapította a hus fontjának és egyéb élelmi szerek árát, megszabván egyuttal a zsemlye súlyát is. Akkor legalább nem volt kiszolgáltatva a közönség a szedők és kofák szeszélyének és kapzsiságának.

Tegye meg a rendőri közeg a kellő lépéseket ezen visszaélések meggátlására.

Kuthi Zsigmond.

Délutáni levél helyett.

(Az udvari bolondok.)

Hajdanán, a régi jó időkben, isten kegyelméből és nem a felséges nép akaratából való uralkodók udvaraiban tisztességes, becsületes „bolond” is viselt hivatalt. Nagyon fontos állás volt ez. Az igazságnak talán egyedüli képviselője a trónok mellett.

Az udvaroknál sokszor csak a „bolondnak” volt helyén a szive és az esze. Mert a „bolond” rendesen a legokosabb ember volt, sőt a kisujjában is több tehetség lakozott talán, mint sok üres, koronázott koponyában. A bolond szókimondásán, gromba megjegyzésein nem is ütköztek meg a „Felséges” urak, hiszen neki szabad volt igazat mondani, mert hát — bolond.

Az udvari bolond komázott a királyával, tetteit bírálhatta, a környezettel unorkodott, sőt vértg sértette az arra érdemeseket — és nem görbült meg a haja szálla sem. A korlátlan szólás és véleményesszabadságot képviselte.

Bezzeg ma a sajtószabadság és a szabadelvű gondolkodás korszakában merné csak valaki megmondani a koronás főeknek az igazat! Még ha igazán „bolond” volna is, akkor is lakat alá kerülne, mert manapság még a bolondnak sem szabad megmondani az igazat. Az okos emberek pedig hallgatnak, mert a szókimondást bolond dolognak tartják. De az is, mert mert ma a szókimondás súlyos következményekkel jár. Szólj igazat, betörök a fejed — ez a közmondás is azután születhetett, hogy az udvari bolondok intézményét beszüntették.

Igazán kár. Nagy veszteség ez mindazon nemzetekre, amelyeken korlátolt észj rásu, isten kegyelméből való lények uralkodnak, mert nincs többé szókimondás a trónok előtt, hanem csak hajlongás, talpnyalás. Udvarképes csalók és hazugok, lelketlen sáfárok és bolondok házába való nagyzólok lábatlankodnak a koronás fő körül, akik elvégre is rendesen az átlag alatti emberek és akiket megronta környezet.

Hej! ha a trónok lépcsőjén ott állanak ma is a derék udvari bolondok, azok az önzetlen, szókimondó, okos tanácsosai a koronás főeknek, — bezzeg nem történhetne annyi igazságtalanság és lelketlenség a népek igazával szemben.

Honvéd Atilla.

Szávay Gyula. ünnepi versek diszkötés 4 korona.
 „ ujjabb „ 4 „
 „ Juczikától a lobogóig „ 4 „

Összesen: 12 korona.

Megrendelhető: havi 2 koronás részletfizetésre.
 „Kazinczy” könyvkereskedő részv.-társaságnál
 Debreczenben.

Álom és való.

Ifju hévvel álltam pályám küzdterén,
E nehéz életnek még csak kezdetén.
S míg elérni vágytam az óhajtott célt,
Szelid barna lány hozzám ilyen beszélt:

— Kedves ifju! — a czél nincs messze
tőled!

Egy-két lépés csak, mindjárt el is éred!
Ha odaértél — fogadd, im kész vagyok:
Örömdben-budban véled osztozom! —

Szólt. S míg én reá kételkedve néztem,
Csókjai mondták: igaz im beszédem! . . .
... És én óh, most csak itt a czélnál látom:
Álom volt biz ez, rövid boldog álom!

(Pele, 1903 február hó.)

Kovács Zsigmond.

NAPI HIREK.

Szolgálati pragmatika.

A köztisztviselők fizetésrendezésével kapcsolatban a sajtó egyértelműleg sürgeti a szolgálati pragmatika megalkotását is. És ez igen természetes, hiszen éppen ez az, mely hivatva van egyes tisztviselői öltalmazni felelősségüknek önkénye ellen és nevezetesen biztosítékot nyújtani arra nézve is, hogy a tisztviselő a maga politikai jogait leikiismeret szerint gyakorolhassa anélkül, hogy magát kitenné felelősségi zaklatásának és anélkül, hogy karrierjében megakasztaná őt az, ha véletlenül ellenzéki képviselőjelöltre szavazott, vagy akár a szavazástól tartózkodott. Ennek a szolgálati pragmatikának a megalkotása mindaddig késélt és úgy látszik, késni fog még soká, mert az egymást főváltó szabadelvű párti kormányok politikai czirkulusaiban sohogysem illik bele.

100 korona az öreg honvédeknek.

Kedves és hazafias, követendő eseményről emlékezünk meg, mely tiszteletet érdemel. A régi jó Fehérlő vendégfogadóban, a mi népszerű Halász barátunk hamisítatlan magyar vendéglőjében van egy derék söröző asztaltársaság, a Halász asztaltársaság, mely a napokban sikerült batyubált rendezett. Ezen batyubálnak a tiszta jövedelmét, az az 100 koronát vettünk most kézhez. A derék és hazafias asztaltársaság ezt a 100 koronányi tekintélyes összeget a debreczeni 48/49-es évi öreg honvédeknek való kézbesítés okáért küldte be szerkesztőségünkbe. Mi a szép és hazafias adományt rendeltetési helyére juttatjuk és egyszersmind követendő például állítjuk az olvasóink elé a Halász asztaltársaság ezen hazafias szép adományozását. Az öreg honvédek egyesületén nagyot segít ez az összeg.

A polgármester szemléje.

Kovács József polgármester titkára dr. Varga Elemér kíséretében ma délelőtt meg szemlélte a főkapitányi helyiséget és a ren-

dőrbejelentő hivatal. A bejelentő hivatalban az ügykezelést is megvizsgálta, hogy személyes meggyőződést szerezzen, vajjon, az által, hogy a kézbesítési ügyosztályt ott összpontosították, szükségessé vált-e a személyzet-szaporítás. Mint értesülünk, a polgármester egy díjnokkal szaporítja a bejelentési hivatal személyzetét.

Új regényünk.

Lapunk mai számában befejeztük Erckmann-Chatrián nagyszerű irányregényének, a Waterloo-nak fordítását és közlését. Új elbeszélés közlését kezdjük meg, melyet buzgó munkatársunk, Biró Irén kisasszony fordított át a magyar nyelvre.

Értekezlet az iskolák rendezése ügyében.

Az iskolák segélyezésének rendezése ügyében megkezdett értekezletet tegnap délután folytattak. Tegnap az ág. ev. egyház küldöttei tanácskoztak. Hátra van még a gör. kath., izr. és róm. kath. egyházak küldötteinek értekezlete. Az értekezletet e hét végén befejezik.

Lesz e sorozás?

A fősorozások határnapja Debreczenben, a mint már ezt jeleztük, márczius 1-7-ig van megállapítva. A sorozási tervezetet a 39-ik gyalogezred hadkiegészítő parancsnoksága már régebben felterjesztette a miniszteriumhoz, de a jóváhagyás mind ezideig nem érkezett meg. És ennek a természetes oka abban rejlik, hogy a képviselőház a katonai javaslatok tárgyalásának az elején van. Ujjonczozást megkezdeni a törvényjavaslat szentesítéséig az ország alaptörvényében rejlő tilalom, a melyet semmiféle rendelettel — megváltoztatni nem lehet. A míg tehát a katonai javaslatok szentesített törvényekké nem válnak, fősorozást sehol sem kezdenek s minthogy már czius elsejére előreláthatólag nem lesz vége az obstrukciónak, Debreczenben márczius elsején aligha lesz sorozás.

Szabályrendelet a szeszkereskedés kezeléséről.

A pénzügyminiszter már két év előtt megsürgette a várost, készítsen szabályrendeletet a városi szeszkereskedés kezeléséről. Azóta is több ízben megsürgette a miniszter ezt a szabályrendeletet, de hiába, mert az még mai napig sem készült el. Most már végre dülőre jut ez a sokat sürgetett szabályrendelet. Az adóügyosztály új főnöke Csóka Sámuel tanácsnok most dolgozik ezen a szabályreudeleten, a melyet márcziusra elis készít és beterjeszt a közgyűlésnek. A szabályrendelet életbeléptetésével végre megfog szünni az a sok panasz, mely évek óta a városi szeszkereskedés és különösen annak vezetése ellen elhangzott.

Protestáns bál Érmihályfalván.

Fényesen sikerült táncestély folyt le folyó hó 14-én Érmihályfalván. A táncestély, melynek rendezésén Szathmári Sándor ev. ref. lelkész és Dobozy Kálmán főgondnok védnöksége és Lovass Sándor elnöksége alatt nagyszámu rendezőbizottság buzgólkodott, az erkölcsi siker mellett jelentékeny anyagi

hasznót is hozott az érmihályfalvai ev. ref. egyház javára. A jelen voltak közül a következőket sikerült feljegyezni. Asszonyok: Nagy Zoltánné, Csiha Sándorné, Benedek Zoltánné, Lövinger Ödönné, Gonda Józsefné, Nagy Józsefné, Lovass Sándorné, Szücs Kalmánné, Lovass Károlyné, Szentiványi Ferenczné, Végh Istvánné, Dobsa Sándorné, dr. Szirmay Vilmosné, dr. Fráter Gáspárné, Szintay Jánosné, Nagy Károlyné, Jakab Mórné, Konrád Lászlóné, Balkó Józsefné, Kocsár Lajosné, Mátray Istvánné, Lévy Vinczéné, Botos Györgyné, Szathmári Sándorné, Gyenge Józsefné stb. Leányok: Szentiványi Gizike, Konrád Margit (Debreczen), Szathmári nővérek, Lovass nővérek, Nagy Gizike, Rimay Erzsike, Erdi Klárka (Ér-Adony), Dobsa Olga, Szirmay Ida (Semjén) Linter Mariska (Budapest), Rimay Vilma, Szinlay Teréz, Rimay Emma, Szathmári Margit, Hajdu Laci (Debreczen), Bittó Rózi, Szintay Irén, Édes Viola (Szalk-Szt.-Márton) stb.

Változás a városi szeszkereskedés vezetésében.

A miniszter már két év előtt elrendelte, hogy a városi szeszkereskedés elkülönítve kezeltesék a fogyasztási adóktól és ez utóbbival együttesen, de külön könyveléssel a szeszfogyasztási adópótlék. A városi tanács ennek a rendelkezésnek, csak a múlt év deczemberében tett eleget. A tanács ezzel az intézkedéssel a miniszteri rendeletnek csak egyik részét teljesítette. Ugyanis a miniszter határozottan azt is követelte annak idején, hogy egy városi szeszkereskedésnek, valamint a fogyasztási adópótlékot és fogyasztási adókat kezel hivatalnak külön-külön vezetője legyen. Ezideig és még mai napig is mindkét hivatalnak Papp László a vezetője. Jövőben azonban ez meg fog szünni. Kovács József polgármester teljes mértékben érvényt akar szerezni a miniszter ezuttal jogos rendelkezésének és legközelebb határoz a tanács a felett, ki legyen a városi szeszkereskedés vezetője és kire bizzák a fogyasztási adóhivatalok felügyeletét. A tanácsnak ezzel a közel jövőben hozandó intézkedésével sok olyan sérelmes dolog szünnik meg, mely abból keletkezett, hogy egy személy Papp László volt mindkét üzletnek a vezetője.

A cigányügy rendezése.

Régi nóta az már, hogy a cigányügyet rendezni kellene. Anket, javaslat, indítvány, gyűlés, ülés sok volt már ebben a kérdésben, de eredmény még semmi sincs. Az a kóbor nép pedig hol itt, hol ott lop, rabol, fosztogat s él — munka nélkül. A belügyi kormány Sélly Sándor miniszteri tanácsost bízta meg ezzel az ügygel. Sélly pedig telepítéssel akarja megoldani a kérdést s Bajcsy László volt nagylaki községi jegyzőt kiküldte a cigánykérdés tanulmányozására. Bajcsy László most Szegeden tartózkodik, ahol fölkereste Pálfy Ferenc polgármestert és Altörjay Sándor aleziedest, a szegedi II. csendőrkerület parancsnokát, hogy velük a helyi viszonyokról tanácskozzék. Szegeden Bajcsy a hajószeg-kovácsok viszonyait óhajtja tanulmányozni és elmegy Tépára is, ahol a gyékényfonás iparával ismerkedik meg.

Szegedről Békésvármegyébe, onnan Arad-, Csanád és Temesvármegyékbe, majd az erdélyrészi vármegyékbe megy.

Adomány a nyomorgó családnak.

Batori Gábor Eötvös utca 43. sz. alatt lakó kilencztagu nyomorban színlódó családja részére Sz. L. kisasszony 3 koronát, Balla Lajos 2 koronát küldött szerkesztőségünkbe. Az adományt ez uton köszönettel nyugtatjuk és rendeltetési helyére juttatjuk.

Huszezer öreg honvéd.

Ötvennégy év óta nagyon megritkította a kérélnhetlen halál azoknak a hősöknek a sorát, akik egykor a magyar szabadságért közdöttek. Most jelent meg egy statisztikai kimutatás a negyvennyolczas honvédek nyugdíjazásáról és ez a statisztika a következő számadatokat tünteti fel: A 48 as honvédsereg legmagasabb száma 130 000 harczosra ment, akikből ötvennégy év elteltével még mindig huszezeren vannak életben, ezek közül ez év január havának végén összesen 13 044 honvéd volt nyugdíjazva, még pedig 3 tábornok 9 ezredes, 12 alezredes, 34 őrnagy, 197 százados, 299 főhadnagy, 526 hadnagy, 1394 tizedes és 9829 köztívész.

Sikerült meglepetés.

Egy vidéki újság a hírdetése között a következő tudósítást közli:

Kovács Sándor és neje örömmel és meglepetve jelentik barátaiknak és ismerőseiknek, hogy egészséges fiugyermekük született.

Ez aztán igazán sikerült meglepetés!

A legujabb kis közösügy.

Báró Vay Béla v. b. t. t., a főrendiház volt alelnöke kérhet szabadalmat arra a legujabb kis közös ügyre, a melyet a miskolczi nemzeti kaszinó tegnap esti diszvacsoráján fedezett fel. Mint nekünk jelentik, a nemes báró a fényes lakomán felköszöntőt mondott a királyra, melyben többek közt a következő passzus keltett ugynevezett „vegyes hatást“:

„... mikép egyeztethető össze a király iránt való rajongó szeretetünk s alattvalói rendithetlen hűségünk a „Gotterhalte“ nóta iránti ellenszenyünkkel. Hát az valóbau különös is volna, ha nem lenne olyan egyszerű dolog, mint a Kolumbus tojása. Én az illető nótáról csak azt tudom, hogy az egy híres zeneszerzőnek igen sikerült szép kompozíciója és hogy az nagy zeneértékkel bír. A mi a szavait illeti, azokat nem is tudom, mert ha azokra gondolnék, mint a magyar ember csakis magyarul tudnék gondolkozni s ha ma ez alkalomból ezt teszom, gondolatimat csakis a következő rimes magyar szavakba foglalhatom, a melyet rögtön elmondok:

Isten tartsd meg királyunkat, Első Ferencz Józsefet

(Lelkes éljenzés.)

A ki minket és hazánkat tiszta szívből szeret!

Aldd meg őt jó egészséggel, legyen minden a mit akar:

Ezt kívánja edzett hű nemzete a magyar.

Mindennemü ellenségtől védi őt itt ezer kar, Bizzal bizvást, jó királyunk, megvéd isten s a magyar!

Bizzal bennünk, jó királyunk, megvéd isten és a magyar!

Éljen a király! (Hosszantartó, meg-megújuló éljenzés.)

Szóval, báró Vay Béla kissé félreértette a dolgot. — Nekünk és minden magyar embernek nem a „Gotterhalte“ nevű nóta zenei szépségei ellen van kifogásunk. — Hanem ehhez a „néphimnusz“-hoz oly a n e m l é k e i füződnek a magyarnak, hogy hallatára az arcába szökik a szégyen és a harag pirja. S ha még olyan szép versekkel is, mint Jókai Mór vagy olyan kevésbé zengzetes rigmusokkal, mint báró Vay Béla, akarnának erre a melódiára magyar szöveget huzni, nem felejtetik el, hogy az aradi tizenhárom vértanu is ennek a hangjai mellett ment a halálba. Ezért nem kell nekünk a Gotterhalte, amiből még báró Vay sem képes — pedig olyan jóakarattal szerette volna — amolyan kis közösügyet csinálni.

Hóviharok.

Liptóban, mint nekünk táviratozák, három nap óta rettenetes hóvihar dühöng. Minden közlekedés megakadt. Az utakat helyenkint 2-3 méter magas hózátonyok borítják. Félreeső községekkel való érintkezés teljesen lehetetlen. A kassa-oderbergi gasut vonatai tegnap s tegnapelőtt csak vagy bajjal, több száz munkás és hóeke segítségével tudtak a nagy hóban atvergődni. Ma már azonban egyetlen vonat se közlekedhetik. Különösen Csorba vidékén szánalmas az állapot, a hol három gőzgép sem tud a hókével tovább haladni. A pályatesetet több száz munkás éjjel-nappal tisztítja. Beszterczen és vidékén is három nap óta dühöngnek a hóviharok. Az utakat méternyi magas hórétegek borítják. A havazás szakadatlanul tart.

Wölfling Lipót házassága.

Wölfling Lipót, mint Laussaneból táviratozzák, a legközelebbi napokban feleségül veszi Adamovics Vilmat. Az esküvön csak a menyasszony legközelebbi rokonai lesznek jelen. A volt főherczeg terveiről még nem tudunk semmi bizonyosat.

Aradi önkéntesek botránja.

Az aradi 33. gyalogezred önkéntesei febr. 23-an bált akarnak rendezni. A bálra azonban német szövegű meghívókat küldtek szenei. A bált a „Fehér kereszt“ nagy teremben Wachsmann Vilmos ezredes nejének vednöksége alatt tervezik. Miután az önkéntesek a német szövegű meghívókat szétküldték, ami a közönség köreiben általános viszatetszést szült, az egyik aradi lap az Arad és Vidéke“ megleckéztette a megfelekedett ifjakat. Am az öakéntes utaknak nem tettett a megérdemelt megrovás és mindjárt más nap Schröder Béla felelős szerkesztőnél két önkéntes jelent meg, a 33-ik gyalogezred összes önkéntesei nevében és öt elégtételadásra szöllitván fel tudattak, hogy részükről és megbizásukból Deutsch Ernő önkéntes fog vele megverekedni Schröder Béla segédeiül Vincze Miklós ügyvédet és Illés Zsigmond hírlapíró nevezte meg. A segédek azonban kijelentették a két önkéntesnek, hogy velök nem tárgyalhatnak, mert ők is érdekelt felek, vagyis sértettek. Erre a két önkéntes kihivatta Vincze Miklóst és Illés Zsigmondot, mert azok nem akartak velök tárgyalni. Vincze és Illés a maguk részéről Müller Károly szerkesztőt és Löcs Rezső városi tanácsost kérték fel segédekül. Furesa színben tünteti fel az aradi 33. gyalogezredben uralkodó szellemet az a körülmény, hogy az a négy önkéntes, kik tegnap

a lovagias ügyekben segédkeztek, német szövegű névjegyeket hagytak hátra a provokált feleknek.

Zimándi legujabb pizskolódása.

Egy pizskos, utálatos patkány nekiment a hatalmas, felhőkig nyuló sziklának és hangosan hirdeti, hogy ő ezt a hegyet le fogja dönteni... Zimandy Ignác pater, Törökbalint nyugalmazott lelkésze nekiállt és évről-évre bocsátja ki köteteit, amelyek a leggyalázatosabb, legmegvetendőbb rágal-makkal vannak teli Kossuth Lajos emléke ellen. Legközelebb egy új, diszes kötet fog megjelenni a paternek: Allitsunk e szobrot Kossuth Lajosnak? — Még néhány nyomós adat Kossuth Lajos hű jellemzéséhez. — Ébresztő hangok XIX. Könyve. Közrebocsátja: Zimandy Ignác. Ára 2 korona. Budapest. Nyomatott Keller D. könyvnyomdájában. 1902. Czimekben tehát elég gazdag ez a diszes irat. Nemkülönbön jeligékben. És azok a mottók mind azzal foglalkoznak, hogy a Kossuth kuitsz helytelen dolog és különben is már szünőben van. Az ember csodálkozik rajta, honnan is lehet szerezni ezeket az örültségeket. Az egész Kossuth ellen összehordott szemétdomb nem egyéb egy klerikális dühtől elvakult és félig megőrült ember szitkozódásánál.

Tüzoltótisztek mozgalma.

Az ország tüzoltótisztjei a napokban értekezletre gyűltek össze a fővárosban, hogy érdekeik megvédésére országos egyesületet alakítsanak. Az értekezleten felolvasták az alapszabálytervezetet, melynek megvitatására és a további lépések megtételére szűkebb körű előkészítő bizottságot küldtek ki.

Kaffka brigadéros és a lovas szellem.

Szamosujvárt történt nemrégiben ez a mulatságos epizod, a huszárosztály altisztképző iskolájában. Kaffka debreczeni lovasbrigadéros jelent meg a huszároknál egy kis szemletartás végett. — Reggeltől estig folyt a szemle, de a végén kénytelen volt a brigadéros konstatalni, hogy itt bizony mintaszerű rend, kifogástalan tisztaság uralkodik, egy szóval ugy megy minden, mint a karkacsapás. E megnyugtató tudatban éppen távozni akart, midőn szembetalálkozott egy főhadnaggyal. Nyomban megkérdezte:

— A főhadnagy ur honnan jön?

— Az altisztképző iskolából.

— Nagyon jó! akkor oda is benézek, — mondá a vitéz generális és megindult kisérétével az iskolába.

Végignézett a kipödrött bajuszu, és szittya kinézésű székely góbékon és meglegedéssel legeltette rajuk szemeit.

A következő perczen azonban megszólalt, és a lovassági reglamából szokott kérdését intézte a huszárokhöz:

— Megtudnátok-e mondani fiaim, hogy mi a lovas szellem?

A góbék egyértelműleg hallgattak.

— Nos? hát egyikőtök sem tudja a szabályzatot. A lovas szellemet kérdem, mi a lovas szellem?

A huszárak ismét mozdulatlanul ültek, hanem egy merész mégis akadt közöttük s jelentkezett a talány megfejtésére.

Kaffka az ambiciós huszár láttára igen nyájasan, élénk szelidséggel kérdé:

— Mond meg hát édes fiam, mi a lovas szellem?

— Kisírtet lúháton — válaszoló a góbé kevélyen és büszkén szétnézett társai között, mint aki megmentette a székelyhuszárak becsületét.

Nyomorgó negyvennyolczás nőhonvéd.

A Pozsonyban megjelenő „Nyugatmagyarországi Híradó” egy Kirchmayer Erzsébet nevű 72 éves öreg nőre hívja fel a jószívű emberek figyelmét, aki végigküzdötte a szabadságharcot, több sebet is kapott, s most Pozsony városának csekély heti könyöradományából tengeti öreg napjait. Kirchmayer Erzsébet, aki mellesleg szólva, ma sem tud magyarul, 1848-ban egy Schneider Johanna nevű barátnőjével együtt csapott fel Győrött, egy őrmester biztatására, a honvédseregbe. Hajukat levagták, mündert kaptak s 14 napi katonai oktatás után együtt mentek a sereggel Budára. Budáról Szegedre kerültek, ahol Schneider Johanna elesett, Kirchmayer Erzsébet pedig a kezefején egy Augsperg-kürazirostól, majd balkarja könyökén egy kozaktól kapott hatalmas vágást. A sebeket magának kellett apolnia, kórházba nem mert menni, nehogy női voltát felfedezzék. A temesvári csatában azonban a bordái közé kapott szurást, amelynek következtében a tábori kórházba kellett szállítani. Itt már egy csomó női honvéd feküdt sebesülten. Arra a kérdésre, hogy olyan sok asszony forgatta-e akkortajt a fegyvert, ragyogó szemmel felelt az öreg nő:

— Meghiszem azt. A 4-ik századnak is asszony volt a kapitánya.

Az öreg asszonynak semmi bizonyítványa nincs a honvédekéséről; Temesvárott, ahol mint sebesült feküdt, a kórházban kapott ugyan egy bizonyítványt, de azt az ötvenes években elegette, nehogy becsukják. A táborban különben öt Kirchmayer Lajosnak hívták, elesett barátnőjét pedig Schneider Janosnak. A katonák közül csak kevesen tudták, hogy nők, a többi nem is sejtette.

Érdekesen emlékszik vissza az öreg asszony Kossuth Lajos pozsonyi beszédjére:

— A Zöldfa-szálló erkélyéről beszélt — mondogatja — az a csodás ember. Én a setatéren kapaszkodva hallgattam, de mert nem értettem, haragomban azt találtam mondani: „Nicht Eljen, sondern Elend und Jammer.” Egy jurista állt az oldalammal. Mikor meghallotta szavaimat, úgy arczul csapott, hogy a vér csak úgy dült az orromból. Ha tudta volna, hogy azalatt a Kossuth-zászló alatt nemsokára mint honvéd fogok vérezni, aligha tette volna.

Kirchmayer Erzsébetnek, a pozsonyi tisztí főorvos bizonylata szerint a következő sebei vannak; „bal keze fején az izületen kardvágási helyek, bal felkarja bal felületén, ugyszintén jobb mellkasán a hónaljvonallalban a 7-ik borda alatt szurt sebhelyek vannak.”

A közönség csak hazafias kötelességét teljesítené, ha a hősekké öreg asszonynak adományával kellemesebbé tenné utolsó éveit.

Haynau segédtszjtjének hagyatéka.

Pozsony város ismeretes közgyűlése óta, melyen Andrassy Norbert hagyatéka oly óriási vihart keltett, élénk vita folyik, hogy mit csináljanak a gyászos emlékü hadsereg pénzével? A Nyugatmagyarországi Híradó kitünő megoldást ajánl. Indítványozza, hogy ebből a penzből állítsanak Pozsony város három vértanujának, Razghának, Jelenak és Petőcnek szobrot. Andrassy megvezekelt büneiért s vezeklését azzal tette teljessé, hogy hagyatékát a vértanúk sirjáról hátra Pozsony városra bizta. Ezek a szobrok majd teljessé tennék az expiaciót.

Szerencsétlenség az erdőben.

A szomszédos Hadház mellett elterülő erdőszegben súlyos szerencsétlenség ért

egy hatvathat éves munkásembert Csulai Lajost, a ki Takács Bálint tanyáján szolgál. Kiment tegnap fát vágni az erdőbe és a sikos avaron elbukott. Olyan szerencsétlenül esett hagyatt, hogy jobb lába ketté tört. Beszállították a debreczeni kórházba, ahol a kezelő orvosok megállapították, hogy súlyos természetű csont nyiltörést szenvedett. Az öreg munkás pár hetig nyomni fogja az ágyat, a mig teljesen felelül.

A Zion-egylet mulatsága.

A Zion betegsegélyző egyesület, a mely Debreczen egyik leghumánusabb egyesülete a hó 28 ikán táncestélyt rendez. A rendező bizottság élén dr. Weisz József ügyvéd áll, a ki a kiterjedt rendezőség élén nagy buzgósággal dolgozik a siker érdekében. A Zion-bálok jó hírneve ismeretes Debreczenben s a rendezőség garantirozza, hogy ezek a mulatság sem marad a siker dolgában a többiek mögött.

Másfél fillér 1 liter bor.

Dél-Franciaországban a mult évben olyan bőseges volt a szüret, hogy a bortermelő gazdak nem tudják mittevék legyenek a természellel. Annyi boruk van, hogy minden edényt ezzel a nedűvel töltenek meg. A bornak így olyan potom ára van, hogy másfél centimétert adnak belőle egy literre. A bortermelők a nagy termés daczara is olyan szükségben vannak, hogy a kormányhoz segélyért folyamodtak, kérve, hogy szállítsák le a vasuti díjtételeket, töröljék el a fogyasztási adókat és a külfölddel kötött kereskedelmi szerződéseket kisebbítsék a vámterületeket, mert különben egy csöppet sem értékesíthetnek. A bortermelők egyben azzal fenyegetőznek, hogy ha a kormány nem tesz eleget kérésüknek, úgy nem művelik többé szőlőiket, nem fizetnek semmiféle adót sem lemondásra kényszerítik az összes képviselőket, szenátorokat és nem allitának több katonát. Ép ezért azt tanácsolják a kormánynak, hogy minden katonának naponta egy-egy liter bort adjanak, mivel egy millió 8000 ezer hektoliter fogyna évenként. Azzal persze nem számolnak a jó szőlőművelő gazdak, hogy ez a francia államháztartást mintegy 25-30 millió frankkal terhelné meg évenként. A nagy bortermelésnek egyébként, mondhatnók, maguk a bortermelők az okai, mert a mar kisajtott szőlőre vizet öntenek és a szükséges preparátumokkal újra bort csinálnak. A francziák természetesen nem szívesen veszik az ily módon készült hazai termést és a francia bortermelők most annyira megvannak szorulva, hogy kifolyatják hordóikat, hogy friss bort tölthessenek beléjük.

Felül fizetések az iparoskör bálján.

Német András 40 kor. Tóth Gyula cég 20 kor. Losonezi János 16 kor. Serli Ede 10 kor. Falk Ármán 10 kor. Berger Jenő 10 kor. Hauer Bertalan 10 kor. Aczél Géza 10 kor. Sesztina Jenő 10 kor. ifj. Dorsch Hugó 8 kor. Szabó István 8 kor. Harsányi István 8 kor. Vecsey Imre 8 kor. Szedlák József 9. kor. Ábrahám László 6 kor. Horváth János 6 kor. Morvai Sötér 6 kor. Szántó Győző 5 kor. Dr. Hütter Károly 5 kor. Lányi Albert 5 kor. Szilágyi János 5 kor. N. N. 5 kor. Biczó Gyula 5. kor. N. K. J. 5 kor. Tóth István 5 kor. Blaskovics Mihály 5 kor. Flaschner György 5 kor. N. N. 5 kor. Trenka Gottlieb 5 kor. Szabó Kálmán 5 kor. Juhász István 5 kor. Lövkovics Arthur 5 kor. Holu György 5 kor. Lukács Vilmos 5 kor. Tóth Kálmán 5 kor. Pásztor Gyula 5 kor. Debreczeni Lajos 5 kor. Tóth Kálmán ifj. 1 kor. Dr. Sz. Nagy Kálmán

4 kor, Jóna Dániel 4 kor. Vetéssy Béla 4 kor, Dávid Jakab 4 kor. Oláh Károly 4 kor. Bisothka Gábor 4 kor. Dr. Körössy Kálmán 4 kor. Benes Venczelné 4 kor. Mauk József 4 kor. Molnár János 3 kor. Riesz Lipót 3 kor. Tóth Kálmán 3 kor. Friedvalszki Rezső 3 kor. ifj. Szücs Miklós 3 kor. Lesztján Adorján 3 kor. Pányoki Károly 3 kor. Éva Péter, Jobbágy János, Bakos Kálmán, Balogh Mihály, Bisothka István, Bartha Kálmán, Vass János, Borsy Lajos, Fuchs János. Dőre Ferencz, Ungvári Mihály, Gárdos Jánosné, Dinyés Gyula, Kormos Gyula, Horváth Andrásné, Pethő Ferencz, Prack Hugó, Kormos Mihály, Thiszen Arthur, Sebestyén N., Sóss István, Grünvald József. Baitha Gergely, Szentpétery Ferencz, Kajári Lajos, N. N., Vámos Károly. Molnár Ambrus 2-2 kor., Szöllő-i Endre, Zakhar Lajos, Frenzel Ferencz, Bartha Mihály, Eizler Izidor, Kocsis Imre, Megyesi Kálmán 1-1 korona. Nem mulaszthatja el a rendező bizottság, hogy úgy fenti felülfizetésekért, mint azon meleg érdeklődésért, melylyel a mulatságon résztvevők minket kitüntetni szívesek voltak, ezuttal is köszönetét ne nyilvánítsa. És midőn ezt tesszük, kérjük tisztelőinket és támogatóinkat, hogy ezen jóakaratu pártfogásukkal iparos körünket továbbra is kitüntetni szíveskedjenek. Tisztelettel a rendezőség.

Szerkesztői üzenetek.

Sz. K. Balmazújváros. Nagyon kedves és szép cikkeit köszönjük. Valami kellemes, úde magyar színekkel, érzéssel, levegőben dolgozik. „A cifra szür bolondja”-ról írott tárczát meg kaptuk, de még nem olvastuk; ha az előzőkhöz hasonlólag van írva, akkor bizonyosan közelebb sort kerítünk rá. Cikkeit mindenkor szívesen vesszük.

V. Gy. Nszeben. Kedves Gyulánk, kilátásba helyezett munkálkodásoddal uagyon megízsteled szerény, de őszinte magyar ujságunkat. A Fp-t meg indítjuk. A beces irodalmi ujdonságról nem feledkezünk meg. Vagyunk a régi hü barátsággal.

T. I. Nyiradony. A cikkeit megkaptuk. Köszönjük.

B. Helyben. Ön tulbecsüli az én hatásomat, mely pedig korántsem terjed oly messzire. Azonban helyzetén segíteni szeretnék, de hogy? . . . Hogy?! Higyje meg: az én embereim is csak addig kedvesek, előzékenyek, mig ok kérnek tőlem és nem megforditva. Valamelyik délelőtt látogasson meg a szerkesztőségbeu, hátha fundálhatunk ki valamit, noha, Istea ments, hogy hiábavalóságokkal akarjam áltatni.

. . . **K. Nszeben.** Bár nehezen, de mégis menni fog. Közelebb jelenteni fogom az első jelentkezőt a cseréro. Őszintén üdvözlöm kitartásáért és a jóügy érdekében kifejtett buzgókodásáért

CSARNOK.

Vaterloo.

Erekmann—Chatrián elbeszélése után fordította: ifjabb Móricz Pál.

Most már végezem is a hosszura nyult históriát. Nehány hónapra, sőt talán egy év multán az én visszatérésem után, nagy szomorúságba merültek a francia családok. A nyilt beszéd el volt tiltva. A haza dicsőségét nem volt szabad többé emlegetni. Czebedét a Loiron tul bocsátották szabadon, de maga Czebede is elveszítette a régi bátorságát. A bosszuállás dühöngött. Halálitéletek, agyonlövések, vérfürdők, a zsarnokság mindenféle sanyargatásai napirenden voltak. Ez mind

azon lealacsonyításunkból származott, hogy az erődítményeinkben százötvenezer német, angol és muszka bitangoskodott.

Raadásul még a hadi kártérítéseket is nekünk kellett megfizetni, de még az emigránsok ezrei is mi rajtunk élődtek. Mindenfelé vad hajsza folyt a gyanusok és a szentséggyalazók ellen. Az elsőszülöttségi jogot is felakarták eleveníteni.

A józanészt tótágásra állították. A nemzeti becsületet megfertőztették, a Pinac-leféle gazok vadaskodtak és mocskolták a régi forradalmárokat. Mindinkább beborult fölöttünk. És midőn Katiczámmal és kis Józsinkkal, kit vigasztalásunkra küldött a kegyes Teremtőnk, együtt ültünk Goulden ural és midőn így mélyen elgondolkoztunk, Goulden ur gyakran mondotta:

— Józsi fiam, a mi szerencsétlen hazánk nagyot sülyedt... Mikor Napoleon hatalmába vette Franciaországot, a mi nemzetünk a legnagyobb, a leghatalmasabb, a leghatalmasabb volt, a más nemzetek csudáltak, irigyeltek minket. Ma pedig a porba vagyunk tiporva. Ezer sebtől vérzünk. Várainkban az ellenség basáskodik és lábával tapodja a torkunkat... És mit odaelő még sohasem ért a világ, hogy idegen parancsolt volna a fővárosunkban, most két évben kétszer értük...

Ezek a következményei, ha a közvagyon, közszabadságot, közbecsületet egy hiu kézbe adjuk. Borzalmas, szomorú a mi sorunk. Szinte, vélnök, hogy a forradalom meghalt, az emberi jogokat pedig kipusztították... Megsemmisült a népszabadság gyümölcse... De azért ne veszítsük bátorságunkat. Átmeneti idő ez. A ki a jog- és szabadság ellen támad, elűzetik, a ki a kiváltságokat akarja visszaállítani, a bolond nevet érdemli ki. A nagy nemzet majd kipihen még magát. Átérti elkövetett nagy hibait. Olvasni fog a tulajdon lelkéből, felismeri az ő megrontóit. És daczára a svájcziaoknak, daczára a királyi gárdának, daczára a szent szövetségnek, feltámad, egy éjszaka elűzi ezeket az embereket, kik a nyomort közénk plántáltak. Mert Franciaországot a szabadság, egyenlőség és igazság teszik a világ első országává. — Még ugyan a jó vezetők hiányoznak, de a nép napról napra világosodik értelemben és tapasztalatokat szerez még a szerencsétlenségünkben is. Én, hihetőleg, nem érem meg a haza feltámadását, sokkal inkább öreg vagyok, mintsemhogy ezt reményelhetném, de te még megéred és e látvány balzsama meggyógyítja szived.

És büszke leszel rá, hogy azon nagyszivű nemzet kötevényébe tartozol, mely 89 óta minden más nemzetet megelőzve halad. És ha meg meg is áll, ez csak rövid pihenő a hosszú utazásban.

Ez a tisztas férfiú az utolsó órájaig megőrizte nyugalmát és hitét.

És én megértem az ő szavának valóra válását. Láttam a szabadság zászlajának újból való kibontását. Láttam a nemzeti vagyon, szerencse, művelődés növekedését, tanuja voltam, midőn az igazság ellenségei, a régi zsarnokság vakandjai menekülni kényszerültek a hazából. És látom, hogy a szellem még mindig halad és fejlődik és a paraszt utolsó ingjét is odaadja, csakhogy gyermeket előbbre vigye.

Sajnos, nincs elég tanítónk. Ah, volt volna csak kevesebb katonánk és több tanítónk, akkor még inkább gyorsabban haladnánk. Hanem türelem, már virrad. A nép kezd jogainak tudatára ébredni. Tudja, hogy a katonaság és a háború csak az adóemelésre vezet. És közel az idő, midőn így fog szólni:

— A helyett, hogy gyermekeimet ezrenként pusztítjátok karddal és ágyugolyóval,

követelem, taníttassátok őt, neveljétek egész embert belőle.

És vajon ki merészezi majd akkor azt állítani, hogy manapság nem a nép az ur?

Kedves barátaim, ezen reményben bucsuzom tőletek, szívből ölelvén mindnyájaitokat.

— Vege. —

Boros Testvéreknél

divatos női ruhakelmék, selymek, téli kendők és velezek a versenyben létező **legolcsóbb árakban**. Maradék feláron.

48 hold fekete homok

föld, közel a városhoz 4 klmtrre, eladó. Értekezhetni Méliusztér 15.

70 hektoliter lehuzott

és tisztán kezelt sámsoni kerti bor eladó. Értekezhetni Méliusztér 15.

288—1902 v. k. sz.

Árverési hirdetmény.

A debreczeni kir. jbiróságnak V. 1387/2.—1902. sz. végzése folytán közhírré tétetik, miszerint Kühne E. budapesti cég részére Kovássy Ferencz ebesi lakostól 199 kor. 94 fill. tőke, ennek 1901 évi február hó 25-től számítandó 6% kamatai és eddig összesen 106 kor. 19 fill. perköltség erejéig 1901 évi december hó 4-én biróilag lefoglalt és 1250 koronára becsült 4 ökör és egy boglya szénából álló ingóságok **1903. é. február hó 26-án d. u. 2 órakor** kezdetét veendő az Ebesen, alperes tanyáján megtartandó nyilvános birói árverésen a leg többet ígérőnek azonnali készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is elfognak adatni.

Debreczen, 1903. február hó 1.

Oláh Géza, bir. kiküldött.

Jó irásu

fiatal ember **irodai gyakornoknak** ke-restelik.

Írásbeli ajánlatok e lap kiadóhivatalához intézendők.

151—1903 v. k. szám.

Árverési hirdetmény.

A debreczeni kir. jbiróságnak V. 3371/4—1902 számú végzése folytán közhírré tétetik, miszerint Carl Urbantke részére Kupfer József debreczeni lakostól 189 kor. 07 fill. tőke, ennek 1901 évi május hó 29-ik napjától számítandó 5% kamatai és eddig összesen 34 kor. 46 fill. perköltség erejéig 1902. évi decz. hó 16-ikán biróilag felülfoglalt és 90 koronára becsült butorokból álló ingóságok **1903. évi február hó 24-én d. u. 2 órakor** kezdetét veendő és alperes lakásán, Beihlen-utca 1 sz. alatt megtartandó nyilvános birói árverésen a legtöbbet ígérőnek azonnali készpénzfizetés mellett szükség esetén becsáron alul is elfognak adatni.

Debreczen, 1903. évi jan. 31-én.

Oláh Géza birói kiküldött.

Budapesti elsőrangú divat-kézműáru nagykereskedésben

Erdélyi utazói állás

betöltendő.

Szakmabeli pályázók, kik kellő vevő-és áruismerettel bírnak, ajánlatukat „S. R. 5475 sz. a.” intézhetik:

Schwarz József

hirdetési irodájához,

Budapest. Marokkai utca.

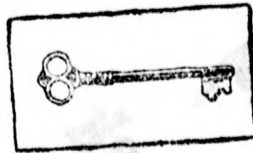
Schicht-szappan

Védjegy

szarvas

vagy

kulcs

legkiadósabb és azért a legolcsóbb szappan.

Minden ártalmas vegyítéktől tiszta.

Mindenütt kapható!

A vásárlásnál különösen arra vigyázzunk, hogy minden darab szappanon a **Schicht** név és egy a fenti védjegyekből rajta legyen.

OOOOOOOOOOOOOOOOOOOOOO

AZ UJ

Csipke függönyök
Csipke storok
Szövet, plüsfüggönyök
Ágy és asztalterítők
Butorszövetek
Divántakarók
Futó és pamlagszőnyegek
megérkeztek

Bosznay J. és Társa
uj szőnyegházában
DEBRECZEN, Kossuth-utca 11. szám.
6

OOOOOOOOOOOOOOOOOOOOOO

Villamos különlegesség
ujdonságok.

Zseblámpák, önműködő gázgyújtók, rendkívül czélszerű és olcsó házi csengő (bárki által felszerelhető.)

Kapható
Lukács Vilmosnál, Hatvan-u. 5.

UJDONSÁG !!

Acetylen-zseblámpa

a zsebben kényelmesen hordozható, nagy vakító fényvel, ég és sötét helyeket, lépcsőket, pinczékét stb. nap-pali világítással lát el. Praktikus, szolid és olcsó 1 drb.

ara a pénz előleges beküldése esetén 1.20 kor., franco utánvétellel 50 fillérrel drágább. 3 drb 3 kor., 6 drb 5 kor. Portó külön.

Kapható **Kann Ignácznál, Wien, II., Linienbrungasse 17.**

UJ ÜZLET **UJ ÜZLET.**

Van szerencsénk a t. közönséget értesíteni, hogy **Debreczenben, Piacz-utca 48. sz. alatt, Szent-Anna utca sarkán**

ÁCS TESTVEREK

törvényszékiileg bejegyzett czégünk alatt egy a mai kor minden követelményének megfelelő **rőfös, nőidivat és rövidáru üzletet** nyitottunk, hol is állandóan nagyválasztékot tartunk ;

Női ruhaszövetek,
Jó mosó cretonok,
Francia és delain batisztok,
Kész blousok,
Fehérneműek,

Szepességi vásznak
Asztalneműek.
Függönyök,
Ágyterítők,
Paplanok,

valamint mindennemű női és férfi szabó kellékek, csipkék, szalagok és díszekből. **OLCSÓ ÁRAK** mellett előzékeny kiszolgálást ígérve, a n. é. közönségnek szives pártfogásáért esedezünk.

Teljes tisztelettel **Ács Testvérek.**

UJ ÜZLET. **UJ ÜZLET.**

Egyedül valódi angol

Gyógyszerész A. THIERRY BALZSAM

Közegészségügyileg megvizsgálva és véleményezve.

Az üvegek felszerelése keresk. törvényszéki mintavédelem alatt áll.

E balsam belsőleg és külsőleg használ: 1. Utólérhetetlen hatású gyógyszer a tüdőnek, a mellnek káros bajainál, véget vet a fájdalmas köhögésnek s kigyógyít a legrégebb bajoknál is. 2. Kitűnő hatása van torokgyulladás, rekedtség és a többi torokbajoknál. 3. Alaposan elűzi a hideglelést. 4. Meglepő gyorsan gyógyítja a gyomor szélgörcsöt s a tagrágatásokat. 5. Megment az aranyeres fájdalomaktól s kigyógyít a Hämorrhoidákól, szeliden mozdítja elő a székelést s a vér tisztulását, javítja az étvágyat s az emésztést. 6. Nagyszerű szolgálatokat tesz fogfájáskor, füres fogaknál és szájróhadáskor s általában minden fog- és szájbajoknál, megszünteti a felbűffögést, a száznak s a gyomornak bűzét. 7. Nagyon jó gyógyszer kül és belbajoknál, u. m. sebeknél, lázhólyag, szemölcs, égési sebek, fagyos tagoknál, rüh és kiütéseknél, megszünteti a fejfájást, szakgatást, rheumát, fülbántalmakat stb. Csak mindig vigyázzunk a mellékelt zöld mezejű **apácza-védjegyre!** Hamisítá-óktól legjobban óvakodunk, ha **egyenesen** gyárámból Ausztria-Magyarország minden állomására franco rendelünk 12 kicsi vagy 6 dupla üveget 4 koronáért, Bosznia és Herzegovinában 4 kor. 60 fillér. Kevesebb nem küldetik. Szétküldés előrefizetés vagy az összeg utánvétele mellett.

Gyógyszer A. Thierry balsam és Centifolia kenőcs.

Eme két gyógyhatásában utólérhetetlen szer soha nem romlik el, sőt mentül régebb, annál jobb nem árt a szarnak fagy, sem meleg s ezáltal télen nyáron szétküldhető. Mindenkor hatással van, s alkalmazása esetén könnyen bevárható az orvosi segély, természetesen nem szabad hatástalan utánszókhoz nyulni, melyért csak haszontalan elprédáljuk a pénzt, hanem mindig tartson minden család készletében e világhírű, olcsó, megbízható, a mellett ártalmatlan szerből. A hol nem bizonyos, hogy az én kitűnő szerem, ott ajánlatos egyenesen tőlem hozatni. Cim: 2.

Apotheker Thierry (Adolf) Schutzengel-Apotheke in Pregrada bei Rohitsch-Sauerbrunn.

Főraktár: Budapest Török József, Zágrábban Mittelbach S. és Bécsben Brady C. gyógyszerészeknél.

Báli toilettek és jelmezek tisztítását

kifogástalanul teljesíti
Hrabéczy Antal

kelmefestő és vegytisztító
intézete

Debreczen
Széchényi utca 42.

Vidéki tudakozódásokra azonnali válasz.